

TREHØJE GRAVPLADS

8420 Knebel

1: Trehøje-gravhøjene - her set fra syd - kroner det smukke overdrevslandskab i Mols Bjerge.

2: Parkeringspladsen ved Trehøje set fra sydvest.

3: Informationskilt og folderkasse ved Trehøje. 4: Udsigt fra Trehøje mod Knebel Vig.

Administration

Ejerforhold
Oprettet
Sidste rettelse
Tilsyn og beskadigelser
Pleje, skiltning og 100 m.-zone
FREDNINGSNR.
STEDNR.

Statsejet
2001
02-2021
[Skov- og Naturstyrelsen](#)
[Skov- og Naturstyrelsen](#)
[2417-6](#)
[140510-19](#)

Find Fortidsmindet med GPS

GPS
Længdegrad 10.53097
UTM-system
Breddegrad 56.204836
E 595022 N 6229952

Beskrivelse

Trehøje bronzealdergravplads i Mols Bjerge

Trehøje-gravhøjene i centrum af den store arealfredning i Mols Bjerge ligger i det måske smukkeste overdrevslandskab som er tilbage i Danmark, og stedet besøges af titusinder på alle tider af året.

Trehøje-gravhøjene - her set fra syd - kroner det smukke overdrevslandskab i Mols Bjerge.

Ad grusveje kan man køre gennem Mols Bjerge, og afmærkede stiturer understøttet af forskellig markinformation fører gennem det på visse steder yderst kuperede terræn.

Parkeringspladsen ved Trehøje set fra sydvest.

Fra toppen af gravhøjene ved Trehøje (127 m.o.h.) findes den mest imponerende panoramaudsigt over det omliggende landskab og hav, som sikres gennem et stort og vedholdende plejearbejde, som gennem de seneste årtier bl.a. har frilagt området for slørende nåletræsbevoksninger. Afgræsning med kreaturer, får og heste sikrer også, at området bevarer sin åbne overdrevskarakter.

Informationskilt og folderkasse ved Trehøje.

Overdrevsarealet omkring Trehøje er gammelt græsnings- og agerland, som blev grundlagt allerede i oldtiden. Da området ikke har været udsat for moderne kultivering, ses stadig mange spor fra fortiden. Det åbne græsklædte overdrevslandskab med spredt løvtræsbevoksning stammer fra begyndelsen af bronzealderen for 3-4.000 år siden, hvor løsgående kvæg afgræssede arealet, og opbrød den tidligere tætte skovbevoksning.

Udsigt fra Trehøje mod Knebel Vig.

De monumentale og højtliggende gravhøje i Mols bjerge, hvoraf Trehøje blot er de største og mest iøjnefaldende, stammer fra samme tid. Selvom ingen af højene er undersøgt arkæologisk, blev højene sikkert grundlagt over rigt udstyrede egekister med de mest betydelige personer fra bronzealderens høvdingesamfund (se Borum Eshøj), og siden hen tilføjet adskillige andre grave (se Egehøj).

Trehøje-området er et af Danmarks største og flotteste overdrevsarealer.

Der blev også tilføjet mindre høje omkring de første storhøje, og efterhånden opstod en egentlig gravplads, hvoraf hen ved 30 gravhøje stadig ligger indenfor 2 km afstand fra Trehøje.

Den sydvestligste af Trehøje-gravhøjene med Knebel Vig i baggrunden.

Til de største af bronzealderens gravhøje er der brugt op til ca. 650.000 græstørv. I fladeareal svarer dette til, at tørven fra hen ved 7 hektar frugtbar land skulle afskrælles, transporteres og opstables for blot at bygge en enkelt af storhøjene. I den ældre bronzealder (1.800 - 1.000 f. Kr.) hvor højbyggeriet var på sit højeste, anslås det, at der rejstes mellem 100 og 150 gravhøje årligt i landet. Totalt kender vi omkring 60.000 gravhøje fra bronzealderen i Danmark, men kun ca. 25 procent er bevaret i dag. Bronzealderens højbyggeri afspejler således en enorm investering af frugtbar agerjord til rituelt brug, samt en efter vor målestok nærmest uhyrlig manuel arbejdsindsats.

Bronzealdergravhøjene repræsenterer en enorm arbejdsindsats. De første fredninger af gravhøjene ved Trehøje blev gennemført allerede i 1895. Fredningssten ved enkelte gravhøje markerer disse tidlige, frivillige fredninger.

I toppen af højene ses højens beskyttende stenpakning flere steder.

Frem til 1700-tallet var den marginale sandmuld på området opdyrket af bønderne fra Vistoft, hvorefter lyngen dækkede området.

Fredningssten med kongekrone og "FM"-mærke for "Fredet Mindesmærke".

De smalle og langstrakte marker - de såkaldte højryggede agre - fra denne opdyrkning ses stadig på arealet omkring højene, og er et af Danmarks bedste bevarede eksempler på denne gamle driftsform.

Udsnit af kort fra 1800-tallet viser de store lyngarealer omkring Trehøje.

De typisk 8-15 m brede og bølgeformede marker opstod ved gentagende, langsgående tilpløjning mod midten af de smalle marker, hvorved der også gradvist opstod sænkninger mellem de enkelte marker - de såkaldte agerrener. De højryggede agre ses bedst i skrålys om aftenen fra en af gravhøjene, hvorfra udsigten over både Knebel, Begtrup og Ebeltoft Vig også er fantastisk.

Pløjeprincippet ved kultivering af højryggede agre (Tegn. Jens Bech)

I oldtiden har der sikkert også været små marker på Trehøje-området. De blev pløjet med den simple ard-plov som modsat middelalderens hjulplov ikke vendte jorden. Markerne blev blot opfuret på kryds og tværs, og mange gange har udgravninger af gravhøje vist, at højene som jo forsejler et lille stykke af det oprindelige land, blev anlagt på gamle marker. I jordoverfladen under gravhøjene ses således et ofte farverigt "spaghetti-mønster" fra ardløjningen, og der kendes også flere eksempler på, at der forud for gravhøjens opførelse blev foretaget f.eks. rituelle ompløjninger af stedet, hvor højen skulle ligge. Med de omfattende fredninger af det gamle kulturlandskab i Nationalpark Mols Bjerge er også disse mere undseelige, men arkæologisk og naturvidenskabeligt vigtige, levn fra fortiden sikret mod fremtidig ødelæggelse.

12: Udsigten over Knebel Vig vest for Trehøje.

